Gdańsk 27 IV 1930

(1)

Zebranie konstytucyjno-orjentacyjne w sprawie wydawnictwa „Gryfa"

Zebranie zagaił o godz. 12,30 w hotelu „Continental" p. prof. Dragan, prezes Tow. Przyj: Nauki i Sztuki w Gdańsku.

Marszałkiem zebrania na wniosek p. prof. Dragana wybrano p. prof. Pniewskiego, który na sekret. powołał p. red. Sędzickiego z Gdańska.

P. prof. dr. Pniewski na wstępie podał cel zebrania i listę zaproszonych oraz następ. porządek obrad:

1) Ideologja, rodzaj i zakres działalności zamierzonego wydawnictwa,
2) ~~Pod~~ Podstawy finansowe wydawnictwa.
3) Organizacja wewnętrzna wydawnictwa (miejsce, lokal, administracja.
4) Sprawa ścisłego komitetu redakcyjnego
5) Komitet stałych współpracowników
6) Ustalenie daty ukazania się pierwszego numeru zamierzonego czasopisma.

W sprawie tej zabrał głos p. Hirsz, poczem powyższy program przyjęto.

Co do 1/ punktu wygłosił odpowiedni referat p. prof. dr. Pniewski uzasadniając zamierzoną akcję i proponując utworzyć komitet redakcyjny i współpracowników oraz komitet administracyjny a wydanie pierwszego nru na dzień 1 października.

W uzupełnieniu referatu tego p. prof. Czartkowski, sekret. Tow. Przyj: Nauki i Sztuki zareferował o dotychczasowych staraniach finansowych w sprawie wydawnictwa zamierzonego i wynikach ich.

Nastąpiła dyskusja, w której zabrał głos p. prof. Dragan zgadzając się na projektowaną ideologję, zgodził się też i p. Sędzicki. W dalszej dyskusji zabierają głos pp. Mokwa, ks. Heyke, p. Majkowska, Brzeczkowski; poczem punkt ten i wnioski

p. prof. Pniewskiego przyjęto.

Co do drugiego punktu zabrał głos p. prof. Dragan proponując szukania pomocy finansowej prywatnej, potem p. Brzeskowski proponuje do komitetu administracyjnego pp. Dr Majkowskiego, Czartkowskiego, Dr. Kręckiego i p. Kukowskiego z tem, że komitet upoważniony zostaje do kooptacji dalszych osób.

Co do 3 punktu p. prof. Pniewski zaleca, aby współpracownicy się zobowiązali do współpracy. W dyskusji zabierali głos pp. prof. Dragan, Sędzicki, Brzeskowski, Mokwa, potem p. prof. Pniewski proponuje na naczelnego redaktora p. dr. Majkowskiego, zaś p. Sędzicki p. prof. Pniewskiego, domagając się by p. prof. Pniewski należał też do komitetu administracyjnego. W dalszym ciągu p. prof. Pniewski proponuje ks. prefekta Heykego i p. Brzeskowskiego. Po dyskusji wybrano do komitetu redakcyjnego wybrano p. dr. Majkowskiego, Pniewskiego i Brzeskowskiego.

W końcu przyjęto rezolucję postawioną przez p. prof. Pniewskiego, poczem p. prof. Pniewski podziękował uczestnikom i zamknął zebranie.

Sędzicki
sekretarz

Obecni:
1) prof. Dragan
2) prof. Pniewski
3) prof. Czartkowski
4) ks. pref. L. Heyke
5) p. Kiss
6) p. Brzęczkowski
7) p. Tylewski
8) p. Majkowska
9) p. Radkowa
10) p. Sędzicki
11) p. Mokwa
12) prof. Jeżowa

Przemówienie dr. Paszewskiego
jako wstęp do dyskusji

Redakcja przedwojennego Gryfa wypowiedziała swój program ideowy jasno i otwarcie w I roczniku Gryfa z r. 1909. Informowanie społeczeństwa polskiego wszechstronnie i prawdziwie o Kaszubach, przeciwstawianie się zakusom germanizacyjnym, a łączenie Kaszub z resztą Polski, a dalej budzenie ducha szczepowego, z nim zaś uświadomienie ogólno-narodowego, dobywanie na światło dzienne wspaniałej ludowej siły i kultury rodzimej, wydobywanie z zapomnienia świetnej przeszłości Kaszub, wreszcie wzbogacanie kultury ogólnopolskiej niezmiernie pierwiastkami ludowemi, chęć stworzenia z Kaszub strażnicy nadmorskiej, silnej duchowo i ekonomicznie, oto bogaty program dawnego Gryfa, walczącego nietylko z wrogami zewnętrznymi, ale i z przeciwnikami wewnętrznymi, którzy nie chcieli ~~Młodym Kaszubom~~ mówiącym ~~nich~~ szczerze ~~hasło~~ Młodych Kaszubów, że co polskie, to kaszubskie, a co kaszubskie, to i polskie.

Dziś przeciwnicy ci zamilkli; bo życie i fakty dowiodły, że program „Gryfa" był nietylko słuszny, ~~ale~~ i szczery, ale przedewszystkiem skuteczny tak pod względem kulturalnym, jako też politycznym.

Ale działalność „Gryfa" się nie skończyła. Sytuacja polityczna się zmieniła, ale nie natyle, iżby zniknęło niebezpieczeństwo niemieckie. Nietylko, że część Kaszubów dostała się poza granice Polski, ale na wąski pas kaszubski idzie napór i ekonomiczny i duchowy ze strony niezaspokojonych zaborców niemieckich. Nie mówiąc już o robocie ściśle politycznej, wystarczy

zyskać na niektórych przyjaciół Kaszubów, podszywających się pod firmą „Przyjaciela Ludu Kaszubskiego", a dających ludowi strawę ~~rodzi~~ swojską zmieszaną z przyprawą obcą, wystarczy zyskać na nowy miesięcznik. Jeżeli ci będą, wychodzący w Kartuzach, jakby na urągowisko pod bokiem przywódców Kaszubów, a łatwo zrozumiemy powodzenie.
Są jednak i inne ~~po~~ ściśle kulturalne, niepolityczne pobudki wznowienia „Gryfa": Kultura narodu tem jest bogatsza, im więcej składa się pierwiastków, im więcej w niej rozmaitości, spojonej w misterną całość. Że na Kaszubach takie siły twórcze są, o tem świadczą sporadycznie ukazujące się publikacje, o tem świadczy pewien prąd, tu i tam wystrzelający, szukający powietrza i słońca. Potrzeba siły te ześrodkować, stworzyć środowisko, w którem nowe te siły znalazłyby i wyjście i bodźca i poparcia, potrzeba, jednem słowem, skupienia, organizacji. Tem skupieniem mógłby być „Gryf".

Dalszym powodem do wznowienia „Gryfa" byłaby konieczność dalszej pracy nad poznaniem ziemi kaszubskiej, jej przeszłości, bogactw natury i ducha. Tutaj należy jeszcze dużo zrobić. Wprawdzie „Gryf" nie byłby czasopismem ściśle naukowem, a raczej pół-naukowem, popularno-naukowem, ale właśnie tego łącznika między ścisłą nauką, nie dla każdego strawną, a szerokim ogółem brak na Kaszubach. W „Gryfie" poza tem nawet nauka ścisła powinna znaleźć bodziec i pobudki do dalszych nieukończonych badań.

Wreszcie „Gryf" powinien być odbiciem życia kulturalnego na Kaszubach, ~~a nawet~~ i do pewnego stopnia jego drogowskazem, wyrazicielem nietylko dodatnich stron życia, ale i ujemnych oraz braków i potrzeb.

Nie potrzeba więc stwarzać nowej ideologji dla „Gryfa"; wystarczy dawną rozszerzyć, pogłębić i przystosować do potrzeb chwili, a wówczas okaże się organem potrzebnym, a może i koniecznym.

Nie zapominajmy jednak o tem, że chcąc być drogowskazem życia kaszubskiego, trzeba do zbliżyć się do ludu, ~~wobec~~ trzeba mu poddawać uczucia i myśli, może je budzić tylko. Dlatego pożądanym byłby obok Gryfa, przeznaczonego dla szerszych warstw inteligencji, drugi organ w mniejszych rozmiarach, dla ludu. I tę myśl poddaję pod rozwagę.

(W dalszym ciągu mowa była o podstawach finansowych, o złożeniu w Min. memorjału Tow. P. N. i Szt. w Gdańsku przez prof. Czarthorskiego, organizacji zewnętrznej (Kartuzy, Wejherowo), o ściślejszem i szerokiem komitecie redakcyjnym i wskazaniu daty wyjścia 1. numeru Gryfa)

Dr Wł. Pniewski

ZARZĄD TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUKI I SZTUKI W GDAŃSKU

(2)

GDAŃSK, DNIA .... 192...

Zaproszeni zostali:

1. P. Sędzicki z Gdańska
2. p. sędzia Tadeusz Pietrykowski z Torunia — nie może przyjechać
3. p. dr. Zygmunt Mocarski z Torunia — usprav. — nie może
4. p. sędzia J. Karnowski z Chojnic — nie przybył (bez uwiadomienia)
5. p. Marjan Mokwa z Sopot
6. p. Tadeusz Tylewski z Gdańska
7. p. Brzeskowski z Gdańska
8. ks. B. Sychta z Pelplina — nie może przyjechać
9. ks. L. Heyke z Kościerzyny
10. ks. proboszcz Wryca z Wiela — nie przybył (bez uwiadomienia)
11. p. Groos z Torunia — nie może przyjechać
12. p. dyr. Krzycki z Gdańska — nie może przybyć
13. p. dyr. Wika-Czarnowski z Gdańska — nie przybył (bez uwiadomienia)
14. p. Wiktor Mirsz z Gdańska
15. p. dr. K. Jeżowa z Gdańska
16. p. dr. Majkowski z Kartuz — nie przybył bez uwiadomienia

DRUKARNIA GDAŃSKA A-G 2703-27

Zaproszenie do współpracy posłać

p. Trepczyk, nauczyciel

p. Łabuda (koło Brodnicy) [Bilot zapytać się o Bilota]

p. Budzisz, naucz. seminarium w Pucku

już ~~p. Kleba~~

Ustalić wydawnictwo pracami

już ~~p. dra~~ Dietrychowski, Toruń

już ~~p. dyr. Z. Moczarski~~, Toruń

już ~~p. sędzia Karnowski~~, Chojnice

już ~~ks. L. Heyke~~, Kościerzyna

już ~~ks. J.~~ Sychta, Pelplin

już ~~dypl. Kotowski~~

już ~~Krzesek~~, dyr. P.K.P. w Gdańsku (Nowele na tematy morskie i pomorskie)

już Zbielicki, Starogard, Rynek (hafty i rysunki) artysta na temat haftów kasz.)
naucz. szk. pow.

już ~~Groos~~ - - - (~~nota~~ pomorskie odbitki do albumu kaszubskiego.)

już ~~Dudewicz~~, Poznań

już ~~Kostrzewski~~, Poznań